

Psalmus

ne vultu suo non nobis daret leticiam. Ad hoc purgam⁹ vultū nostrū: et gaudeamus ad vultū ip̄i⁹. Fili⁹ enim dei sum⁹: et nō du⁹ apparuit quid erim⁹: Scum⁹ quia cū appa-
ruerit: similes ei erim⁹: quoniam videbunus eum sicuti est: Quia in h̄abuit recti cūz vultu tuo. Putamus ne cū vultu patrī: et non cū vultu filij: an cū vultu filij: et nō cū vultu patris: Unū quodāmodo vult⁹ patris et filij et sp̄assanci⁹. Videamus si non nobis ip̄e filius p̄mittit vultū suūz: vnde nos letos faciat. Abodo hoc capitū lum in euangelio: qd̄ huic psalmo attestatur: domin⁹ iſpirauit vi legereſ. Aut enim ip̄e domin⁹. Qui audit p̄cepta mea: et cuſtudit ea: ip̄e eſt qui diliguit me: Et qui diligit me: diliget a p̄f meo: et ego diligaz cū: et ostendam illi meipm. Quale p̄omulit p̄muum dilectissimum: Numquid eum non v̄debat: quibus se ostendere promittebat: Nonne ante illos erat: Nonne facies carni illius adiacebat oculis eorum: Quid est quod volebat ostendere videntib⁹ ſe: Sed quia talem videbant discipuli quale crucifixerāt iudei. Erat autem deus in carne illa occultus: hominē autem poſſent viderē homines: deum v̄o non poſſent: q̄uis in bonum: Quia beati mūdo corde: quoniam ip̄e deum videbunt. Dedit formam bonis et pijs et iupijs: seruauit formaz dei mūdatis et pijs: et locūdemur in illo: et be- ne nobis in eternū ſic cum vultu ip̄i⁹.

Explicit Tractatus de ps. CXXXIX.

Incipit Tractatus de ps. CXL.

Prefatio.

Audistis fratres admonitionem et petitionem nostram ex ore apostoli: cum eius modo epifola legereſ. Aut enim: Orationi instantes: vigilantes in illa: orates ſimil et pro nobis: ut de⁹ aperiat nobis oſiu⁹ verbi ad loquendum mysterium eius: ut maniſtem illud: ſicut oportet me loqui. Hec verba etiā mea deputare dignamini. Sunt enim in scripturis sanctis pſunda mysteria: que ad hoc abſcondunt ne vilescant: ad hoc querunt ut exerceat: ad hoc aperiunt ut paſcat. Psal- mus quem modo cantauim⁹ in multis ſen- tentijs: ſubobſcurus eſt: ēnū adiuuāte do- mino ea que dicta ſunt: erui: et exponi cepe- rint: videbitis hoc vos audire: quod iam

CXL

noueratis. Sed iō multipliciter dicta ſunt: ut varietas locutionis faſiliū tolleret ve- ritatis. Quid enim amplius fratres: vel ſa- lubrius audituri et cognituri eſt: q̄ dili- ges domini deum tuū ex toto corde tuo: et ex tota anima tua: et ex tota mente tua: et di- liges p̄imum tuum tanq̄ teipm. Sed ne- putemus hec duo precepta parua eē: in bis duobus preceptis tota lex pendet et p̄pbe- te. Quicqđ ergo ſalubriter mente concipi- tur vel ore proferi: vel de qualibet diuina pagina excupitur: non habet finez: mihi ca- ritatem. Nec autem caritas non qualificu- eſt. Nam et male vñētes irretiunt ſibi ſo- ciate perdiſe conſciēt: et dicunt amare ſe nolle diſcedere ab inuicez: ſuis colloquio- nib⁹ cōſiliari: diſiderare ſe abſentes: ga- dere ad p̄ſentiam ſuaz. Amor iſte tartare⁹ eſt: viſcum habet q̄ deſciat in p̄fundū: nō pennas quibus leuet in celum. Que ē aut caritas: ut a ceteris que appellantur carita- tes ſegregetur et diſtinguat: Ea que caritas dicitur vera christianorum: a Paulo diſſi- nita eſt: atq̄ ita ſuis quibusdam terminis circuſpecta: cum ſit diuinitate infinita: ut oīmodo diſcernat a ceteris. Finis enī inq̄ p̄cepti eſt caritas: poſſet bucuſq; dicere. Nam alii locis vbi tanq̄ ſcientibus loq- batuſ: hucusq; dixit. Plenitudo inquit le- gis caritas: et non dixit qualis caritas. Iō alibi non dixit: quia dixit alibi. Non enim vbiq; omnia dici: aut poſſunt: aut debet. Ergo hic plenitudo legis caritas. Quere- bas forte: que caritas: qualis caritas: Au- di alio loco: Finis precepti eſt caritas de- corde puro. Nam videte utrum inter ſe la- trones habeant caritatem de puro corde. Purum cor in caritate: hoc eſt quādo dili- giſ hominē ſm deum: qz et teipm ſic debes diligere: ut non erret regula: Biliges p̄xi- mum tuum tanq̄ teipm. Si enim male te di- ligis et inutiliter: ita et p̄imum diligendo quid ei conſulis: Quonō autē te male di- ligie: Quonō te iniueni ſcriptura: que ne- minem palpet et cōuincit: quia non te di- ligis: immo cōuincit: qz et odis te. Qui autē inq̄ diligit iniq̄tatem: odit aiā ſuā. Si q̄ di- ligis iniq̄tatem: putā ſq̄ teipm diligas: erras: Ita et ſi p̄imū diligas ad iniq̄tatez duces: et dilectio tua laqueus erit dilecti. Caritas ergo de puro corde eſt: que eſt ſm deum: et cōſciētia bōa: et fide nō ſicta. Ita caritas diſfinita ab apostolo: habz duo p̄- cepta: dilectionis dei: et dilectionis p̄imi.

Psalmus

CXL

In nullis scripturis aliud inqrat: nemo vobis aliud p̄cipiat. Quicqđ obscurū est in scriptura: hec ibi occulta est: quicqđ ibi planum est: hec ibi apta est. Si nūsc̄ aper ta esset: nō te pasceret. Si nūsc̄ occulta: n̄ te exerceret. Hec caritas clamat de corde puro: de corde talium in his v̄bis qualis h̄ mō orat: Et q̄s iste sit: cito dixerim: Christ⁹ est. Audituri enī estis v̄ba que de dño no stro Jesu christo indigne accipiunt: et putabut parum intelligens temere me dixisse christi esse psonam in hoc psalmo. Quo modo enim p̄t de domino n̄fo Jesu christo: de illo agno immaculato: de illo i quo solo nō est inuenit mēdaciū: qui sol⁹ verissi me dicere potuit: Ecce venit p̄nceps mun di huius: et in me nihil inueniet: id ē nullaz culpam: nullū reatu: qui solus qđ non rapuit: exolutebat: q̄ solus innocentē sangui nem fudit: filius dei vnicus: carnem accipiens: nō qua ip̄e minueret: s̄ qua nos auget. Quō ergo de ista psona recte accipi tur: Bone dñe custodiam ori meo: et ostiū cōntentie circa labia mea: Ut nō declies cor meū in v̄ba maligna: ad excusādas excusatiōes in peccatis. Manifestissime q̄ ip̄e iste est sensus. Custodi dñe os meū ianua qđam et ostio p̄cepti tui: vt in v̄ba ma ligna non declineat cor meū. Que v̄ba ma ligna: Quibus excusant peccata. Ne in q̄t peccata mea malim excusare: q̄ accusare. Hec verba in ip̄m dñm n̄m Iesu christu nō cadūt. Que enī ille peccata cōmisit: que cōfiteri potius q̄ defendere debuisse: Nostra verba ista sunt: Lerte christ⁹ loquit. Si n̄ra v̄ba sunt: quō christus loquitur: Et vbi est caritas de qua loquebatur: Nesciis q̄ ip̄a vnum nos fecit in christo: Caritas clamat ad christū de nobis: caritas clamat de christo p̄ nobis. Quō caritas clamat ad christū de nob: Et erit: ois q̄ inuocauerit nomē dñi salu⁹ erit. Quō caritas de christo p̄ nobis: Gaule Gaule qđ me p̄sequeris: Glos (in q̄ aplu⁹) estis corpus christi mēbra. Si ergo ille caput: nos corp⁹: vnu⁹ honio loquit: Sive caput loquitur: sive mēbra: vnu⁹ christ⁹ loquit. Et capitis est p̄priū loqui etiam in psona mem brorū: Ipaz nostrā p̄suetudinē aduertite. Primo quō loqui in mēbris nostris nō po test: nisi caput. Jam v̄o caput nostrū quō loquat in psona oīm mēbrorū aduertite. In angusto tibi pedem aliq̄s calcat: cal

cas me dicit caput. Vulnerauit tibi aliq̄s manū: vulnerasti me dicit caput. Caput tuū nullus tetigit: sed loquit vnitas cōp aginis corporis tui. Oīm membroz tuorū p sonam illa q̄ in capite est lingua suscipit: ipsa p omib⁹ verbis fungit. Sic ḡ audiamus christū loquentem: s̄ vnuſq̄o agnoscat ibi vocē suā tanq̄ herēs in christi corpore. Aliq̄s enī dicturus est v̄ba: in quib⁹ nullus nostrū inueniat psonā suaz: sed ad solum caput p̄tineat: non tñ se separat ex verbis nostris: et ad sua p̄pria tollit: v̄l a suis p̄prias: nō ad nostra redit. Be ip̄o enī et de ecclia dictū est: Erūt duo i carne vna. V̄si et ip̄e in euangelio dicit: de hac ip̄a re: Iā igit̄ nō sunt duo: s̄ vna caro. Hec noua non sunt: sepe a vobis audita sunt: s̄ p occasiones necesse est cōmemoren̄: p̄mo q̄ ip̄e scripture quas tractam⁹ ita sibi sunt innere: vt multa in multis repetant: et utile est. Lura enim mūdi spinas habet: et of focat semina: oportet sepius a dñō cōmemorari: qđ cogit mūdus obliuisci.

Expositio psalmi.

Domine clamaui ad te: exaudi me. Hoc om̄es possumus dicere: hoc nō dico: totus christ⁹ dicit: s̄ magis ex psona corporis dictū est: quia et cum hic esset carnem portās orauit et ex psona corporis oraret ad patrē: et cum oraret globi sanguis de toto corpe eius distillabant. Sic scriptum est in euangelio: Oravit Iesu intenta oratione: et sudauit sanguinez. Quid est de toto corpe sanguinis effluxio: nisi de tota ecclia martyrum passio: Domine clamaui ad te exaudi me. Int̄ de voci deprecationis mee: dum clamauero ad te. Jam finitu⁹ negociuz clamandi putabas: cum diceres: clamaui ad te. Clamasti: iam noli esse securus. Si finita est tribulatio: finitus ē clamor: Si autem manet tribulatio ecclesie et corporis christi usq̄ i finē seculi: n̄ tñ dicat clamaui ad te: exaudi me: sed intende voci deprecationis mee: dum clamauero ad te. Dignatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: eleuatio manuum mearum sacrificiū vespertinuz. Hoc de ip̄o capite solere dici ois christianus a gnoscit. Beclināte enī iam die in ve sperū: dñs in cruce alam depositum receptu

Psalmiss

rus: nō amissurus in iuitus: s tamē t ibi nos figurati sumus. Quid enim illius pēpetit in ligno: nisi quod de nobis accepit. Et vñ fieri potest: vt aliqui deus pater dimittat et deserat vnicū filiū: qui vñqz cum illo vñ deus est. Et tamē nostram infirmitatem fīges in cruce: vbi vetus homo noster: sicut dicit apls: confixus est cruci cū illo: ex voce ipsius homis nři clamauit: Deus meus deus me: vt quid me dereliquist. Illud ergo est sacrificiū vespertinū: passio christi: crux christi: oblatio victimae salutaris: holocaustum acceptū deo. Illud sacrificiū vespertinū fecit ī resurrectiōe munus matutinū. Oratio ḡ pure directa de corde fidelit. tanq; de ara sancta surgit incensum. Nullū est ḡ delectabili odore dñi: sic oleant omnes q̄ credunt. Tletus ḡ homo nř (apostoli v̄ba sunt) confixus ē cruci cū illo: vt euacua retur inq̄t corpus peccati: vt vltra nō fuia mus peccato. Inde t in ipo psalmo cuz dictum esset: Be' me' d' me': vt qd̄ dereliquisti me: longe a salute mea: statim subiectū est: v̄ba delictorum meorū. Quorū de lictoriū: si caput attēdas: Et th̄ ei' fuisse vocez in psalmo ip̄e testatus ē: in cruce ip̄a v̄ba dixit: ip̄m v̄sum p̄nunciauit: Nō est relatus humane conjecture locuse. Nullū negandi aditus qualicūqz christiano. Qd̄ lego in psalmo: hoc audio a dñio: in ipo enā psalmo aḡisco qd̄ in euāgelio lego: Fodet man' meas t pedes meos: dinumerauerūt oia ossa mea: Ipsi v̄o cōsiderauerūt t conspererūt me: diuiserūt sibi vestimenta mea: t sup' vestem meā miserūt sortem. Hec omnia: sicut pdicta ita facta: Sicut audiūt: ita' t vidim'. Ergo si dñs nōs̄ Jesus christus nos figurans in caritate corporis sui: q̄ uis esset ip̄e sine peccato dixit: verba delictoriū meorū: dixit aut̄ hoc ex persona corporis sui: quis audet in mēbris ci' dicere nō se bſe peccatu: nisi q̄ fuerit ausus: se false iusticie noīc efferre t christum salutatis argere: fatere ḡ o mēbrū qd̄ de te p̄nunciauit caput tuū: qd̄ vt fateamur: qd̄ vt faciamus: nec nos iustificem' ante p̄spectu solius iusti: q̄ iustificat uniuersi: Subiecit iam sui corporis vocem. Donec domie custodiā orī meo: t ostium cōtinētie circa labia mea. Non dixit claustrū cōtinētie: sed ostium. Ostium aperit t clauditur. Ergo si ostium ē: t agiāt t claudat: Aperiat ad cōfessionez peccati: claudatur ad excusationez peccati. Ita enī erit ostium

CXL

cōtinētie: non ruine. Quid enī nob̄ p̄dest hoc ostium cōtinētie: Quid orat ex p̄sona corporis christi: Ut non declinet inq̄t: cor meum in verba maligna. Alia Ita
tnon habet
tmalicie Quid est cor meum: Cor ecclesie mee: cor vñqz corporis mei. Verba illa attendite vbi nobis regula figit. Saule Saule quid me p̄sequeris: Cum ip̄m nemo tenquisse: Esurui: t cibastis me: sitiui: t potum dedisisse mihi: t cetera. Et illi. Qū te vidimus esurientem aut scientē: Et ille. Cuz vni ex minimis meis fecisti: mihi fecisti. Hec christianis inusitata esse nō debent: maxime in qbus regule fixe sunt: t ceterorū intelligendorū: t aut nō turbabunt: aut cito corrige tur. Sicut ḡ ibi dicturi sunt iusti: domie: q̄ re diristi: Esurui: t dedisisse mihi manducare: q̄i te vidimus esurēte: Et ille resurserus est: Cum vni ex minimis meis fecisti: mihi fecisti: Sic t hic dicamus i christo: intus in interiore hoīe nostro: qui ab ip̄e fidem habitare dignatur. Non enim absens est a nobis: t non ē cui dicamus: cum ip̄e dicat: Ecce ego vobiscuz sum usq; ad cōsummationē seculi. Bicam' ergo illi t nos: qñ vocez eius in hoc psalmo accepi mus. Eius enim vox est qd̄ nemo negat: Eleuatio manus mearū sacrificiū vespertinū. Bic ḡ cōsequent: Donec domie custodiā ori meo: t ostium cōtinētie circa labia mea: Ut nō declinet cor meū in verba maligna. Ad excusandas excusationes in peccatis. Quare sic oras domine: Que peccata tua excusaturus es: Respondit: Cū vnuz ex mēbris meis sic orat: ego sic oro: sicut tibi respōdi: cuz vni ex minimis meis fecisti: mihi fecisti. Cum autem nō declinatū fuerit cor tuū o membrū christi: cum cor tuū nō fuerit declinatū in verba maligna ad excusandas excusationes in peccatis. Cum homib; operantibus iniūtatem. Et nō cōmunicabis cu electis eorū. Hoc enim sequit. Et non cōbinabo cu electis eorū. Qui sunt electi eorum: Qui seip̄os iustificant. Qui sunt electi eorum: Qui sibi iusti vident: t ostium ceteros. sicut phariseus ille in templo dixit: Deus ḡras ago tibi: q̄ nō sum sicut ceteri hoīes. Qui sunt electi eorum: Hic hō si p̄pheta esset: sciret que mulier illi accessit ad pedes. Agnoscitūs vocē alterius pharisei: q̄ dominum iuit auerat quando mulier que erat in ciuitate peccatrix: venit: t accessit ad pedes eius. Illa

Psalms

impudica quondam frontosa ad fornicationem: frōtosior ad salutem irruptit in dominum alienā: ille q̄ ibi discubebat nō erat alien⁹: Nō extranea quemlibet cōuiuaz: sed ancilla dominū suū secuta est: accessit ad pedes: quia eius vestigia sequi cupiebat: lauit lachrymis: tersit capill. Pedes christi qui sunt: nisi q̄ quos p̄agrauit totu⁹ mūdū: Q̄ speciosi pedes eorū qui annunciant pacem: qui annunciant bona. Pedes ergo domini q̄tū suscepérūt: vt suscipiendo iustum in nomine iusti mercedezy iusti acciperent: et suscepérūt p̄phetam in nomine p̄phete: vt mercedem p̄phete acciperent. Et quicūq̄ potum dederit inq̄t vni ex minūnis istis calicem aque frigide tantū i nomine discipuli: amen dico vobis nō p̄det mercedezy suam. Qui ḡ tali humanitate pedes dñi suscipit: qđ impendit: nūsi que habebat in domo supflua: Merito q̄ capilli quasi supflui sunt: inde illa pedes domini detergebat. Supflua tua necessaria sūt tibi: si inde fueris obsecutus pedibus dñi. Ergo illa curari volebat: conscientia magni vulneris. Sed nunqđ magnum vulnus: et parvus medicus: Ibarisei autē nolabant se tangi ab immūdis: vitabāt omnē contum peccatorū: et si q̄n forte necessitate tangentib: abluebāt se: et p̄pe baptizabāt per om̄es horas: nō tñ se: h̄ et vasa sua: lectos suos: calices: p̄apides: sicut dñs in euāglio cōmemorat. Cum ḡ ille p̄hariseus nosset hanc mulierem: que vtq̄ si ad pedes illius pharisei accederet: repelleret eam: ne sanctitas ei⁹ pollueret. H̄abebat enī eaz i corpe: nō in corde: et q̄ non habebat eā in corde: vtq̄ falsā habebat in corpe. Q̄ ḡ ille eam repulsurus esset: cum hoc dñs nō fecit: existimauit eum nescire que illa esset: et dixit apud semetipm: H̄ic si esset prophe ta: sciret que mulier illi accessit ad pedes. Nam dixit: repulisset eaz si sciret que ess: tanq̄ esset cōsequēs: si sciret repelleret. Ex illo ḡ q̄ nō eam repulit: etiā nescisse eum p̄ certo suspicatus ē. Domin⁹ autē sic habebat oculos i illa muliere vt aures haberet in corde pharisei. Itaq̄ audita cogitatione eius: p̄posuit similitudinez quam nostis. Buo debitores erāt cuidā feneratori: vi⁹ ei debebat q̄ngentos denarios: alter quin quaginta. Cū nō haberet ambo vi⁹ reddere: donavit ambob⁹: Quero abs te inq̄t quis eum plus dilexit: Et ille respōdit iam coactus veritate aduersus seipm̄ profere

sententiā. Credo inquit domine: q̄r ille cui plus donauit. Et cōuersus ad mulierē: dixit ad Symonē. Tides istā mulierē: Intravi in domū tuā: osculū mibi nō dedisti: illa autē nō intermisit pedes meos osculari. Aquam nubi ad pedes nō dedisti: illa lachrymis suis lauit mibi pedes. Oleū mibi nō dedisti: illa vnxit vnguento. Propter qđ dico tibi: dimittū ei peccata multa: qm̄ dixerit multū. Quare: Quia cōfessa est: quia fleuit: q̄r non declinatus est cor eius in verba maligna: ad excusandas excusationes in peccatis: nō combinata ē cū electis eorū: id est defendantib⁹ se. Nō enī et huic mulieri si declinaret cor eius in verba maligna decesset defensio peccatorum. An nō quotidie pares eius in turpitudine: sūnō pares in confessiōne meretrices adultere flagiose defendunt peccata sua: Si latuerint: negant: si autē dep̄bense atq̄ cōuicti fuerint: v̄l publice id egerit: defendūt: Et q̄ facilis defensio earū: q̄ citā: s̄ q̄ preceps: q̄ q̄tidiana et q̄ sacrilega: O si deus hoc nollet non facherem: hoc voluit deus: fortuna hoc voluit: hoc voluit satū. Non dixit: Ego dixi domine miserere mei: si quō illa peccatrix ad pedes medici veniēs: sana animam meaz: q̄n peccauit tibi. Et ista fratres mei defensio qualū est: Non soluz in doctorū: sed etiam doctorū. Sedēt et cōputant sidera: interualla: cursus: volubilitates: status: motus intendit: describunt: cōisciūt: Bocti magni vident. Totu⁹ hoc doctum et magnū: defensio peccati ē. Eris adulter: q̄r sic habes venerem. Eris homicida: q̄r sic habes martem. Mars ergo homicida: non tu: et venus adultera: non tu. Vide ne p̄ marte et venere tu damneris. Deus enī qui damnaturus est: nouit quia tu es qui dicas: nō ego: iudici scienti. Porro mathematicus q̄ tibi fabulas laqueorū tuorū etiam vendit: vt nō vel gratuitā cōpares mortem. Enī enī mortez a mathematico precio: qui cōtempsti vitam a christo gratis. Ip̄e enim mathematicus si vrorem suam paulo petulantius viderit cōuersari: aut aliq̄s alienos improbe attēdere: aut fenestram crebro repetere: nōne arripit: verberat: et dat disciplinam in domo sua: Respondeat illi vrox: Si potes: venerē cede. Nonne et ille respondebit: Fata: aliud est quod competit rectori: aliud quod profertur emptori. Ergo electi eorum qui sunt: Electi malorum: electi im-

Psalmus

pioꝝ: cū q̄bus non est cōbinandū: id ē cū
 quibus nō est habēda societas. Qui sūt
 Aut arbitrātes se instos: t̄ p̄temētes ce-
 teros q̄si peccatores: sicut erāt illi pharisei:
 aut q̄ ip̄a peccata manifeste: vel cōphen-
 dunt: vel publice fūt: defendētes t̄ assere-
 tes: ne aliqd culpe eorū tribuat. Et vt ipsi
 nihil mali fecisse videant: s̄ totū deus: qui
 vel sic creauit hōiem dicūt: vel stellas cō-
 posuit: vel res humanas negligit: defendē-
 tes sunt electoꝝ seculi. Sed dicat mēbrum
 christi: dicat corpus christi: dicat christus
 ex persona corporis sui. Nō declines cor meū
 in v̄ba malicie: ad excusandas excusatio-
 nes in pctis. Cū hominibꝝ opantibꝝ ini-
 q̄tatem: t̄ nō combinabo cū electis eorū.
 Hostis fratres qđ nō est p̄termittendū q̄si
 iustos eminētores in se tenentes velut pri-
 mum gradū iusticie: electos vocari apud
 manicheos. Qui nouerūt recognoscāt: q̄
 nesciebāt audiāt. Electi qđē dei sunt oēs
 sancti: t̄ habemus hoc in scripturis: s̄ v̄sur-
 parunt sibi illud nomen: t̄ quasi familiaribꝝ
 sibi applicuerunt: vt tanq̄ apprie iam electi
 appellent. Qui sunt isti electi? Quibꝝ si di-
 xeris: peccasti: statim illā defensionem im-
 piam t̄ peiorē ceteris magisq̄ sacrilegaz
 pserūt. Nō ego peccavi: s̄ ḡs tenebrarū.
 Que ē ista gens tenebrarū? Que bellū ges-
 sic cum deo: t̄ ip̄a peccat: cū tu peccas. Ip-
 sa inq̄t: q̄ cōmixtus sum illi. Deus q̄ te cō-
 miscuit: qđ timuit: Hoc ei dicūt q̄ illa ḡs
 tenebrarum rebellauerit aduersus deum:
 anteq̄ mūdus fieret: t̄ ille timēs ne regna
 eius illo adueniēte hostili impetu vastarē-
 tur: misit hic membra sua: subam suam: s̄
 qđ ip̄e est: si aurū: aurū: si lux: lucem: q̄cqd
 illud est hoc misit: t̄ miscuit visceribus gē-
 tis tenebrarū: dicūt: t̄ fabricauit inde mū-
 dum. Et nos aīme inquiūt de ip̄is mēbris
 dei sum: s̄ p̄minur hic visceribꝝ tenebrarū
 gentis: t̄ q̄cqd peccare dicimur: illa gens
 peccat. Se qđem vident excusare a pecca-
 to: sed deum suū nō excusant a criminē ti-
 moris: nec ip̄am subam dei sui a criminē cor-
 ruptibilitatis. Si enī incorruptibilis deo: t̄
 si incōmutabilis: si incōtaminabilis: si imma-
 culabilis: si impenetrabilis: qđ ei factura erat
 gens illa: fecisset illa quem vellet impetū
 quomō terroreret impenetrabilez: inuiolabi-
 lem: incōtaminabilem: incōmutabilem t̄ i-
 corruptibilem: Si ergo talis deus crudelis:
 q̄ sine causa hic vos misit: cui nihil noce-
 se poterat: q̄re vos misit: Ecce gens tene-,

CXL

brarum illi oocere nō poterat: Ip̄e autem
 vobis grauit nocuit: t̄ ip̄e magis q̄ ille ho-
 stis vester fuit: q̄q̄ t̄ ip̄e vobis nocere po-
 tuit: Potuistis p̄mi: potuistis captiuari:
 potuistis inquinari: potuistis corrūpi: po-
 tuit ḡ t̄ ille. Frustū enim t̄ quodāmō par-
 tiuncula nature ip̄ius conuincit massam.
 Quale ē illud qđ huc misit: tale ē t̄ illđ qđ
 ibi remāsit. Hoc ip̄i dicūt: ip̄i satenē: quia
 he due substātie sunt: vna illa: t̄ vna ista: li-
 bri eorū hoc habent: t̄ si negant: leguntur:
 t̄ cōuincunt. Quid ergo: Ut in h̄ vno ex-
 ordio nihil amplius dicā: Nō dicam peio-
 ra: nō dicam sceleratōra. In h̄ ip̄o exor-
 dio q̄ bellum inducūt: videte quem debel-
 lent: t̄ vbi pugnatū aduersus deū a gē-
 te tenebrarū dicunt: ip̄i in eorū verborum
 pugna capiunt. Nō enim ē qđ dicant: aut
 quo refugiat. S̄ vis o nefande false electe
 defendere peccatum tuū: vt quādo aliqd
 mali feceris: nō tu fecisse videaris: Que-
 ris in quem peccatū tuū refundas: t̄ refun-
 dis in gentem tenebrarū: sed ad deū atten-
 de: si nō in illum refundis. Si enim posset
 gens tenebrarū quam singitis: hoc tibi di-
 ceret. Quid me accusas: Potui aliqd fa-
 cere deo tuo: an nō potui: Si potui: forti-
 or illo sum. Si nō potui: quare me timuit:
 Si nō timuit: quare huc te misit: vt tanta h̄
 patiaris: cum sis membrū ip̄ius: cū sis sub-
 stātia ip̄ius: Si nō timuit: inuidit: Si hoc
 timore nō fecit: crudelitate fecit. Qđ in-
 quis est: cui nihil nocere poterat: t̄ fecit
 vt membris suis hic tantū noceret: An po-
 terat noceret: Ergo incorruptibilis non est.
 Cū vis ergo te defendere de peccato tuo:
 laudare nō potes deum. In laude dei nō
 capereris: nisi in tua iactareris. Transi ad
 vituperationē tuā: t̄ laudabis deum. Re-
 di ad verba psalmonū quos execramini:
 dic: Ego dixi domine misere mei: sana ani-
 maz meam qm̄ peccavi tibi. Ego dixi: ego
 peccavi: nō fortuna: nō fatum: nō gens te-
 nebrarum. Si ergo tu peccasti: iam vide
 quemadmodū pateat laus dei: in qua an-
 gustiabar cum te velles defendere. Nō
 ilius in peccatis tuis angustiaris: t̄ in illius
 laude dilataris. Nam ergo confessio pecca-
 to tuo: vide quemadmodū laudetur deo:
 quia iustus est cum te punit perseverantez:
 t̄ misericors: cū te liberat confiteitez. Nō
 ergo inquit declines cor meum in verba
 maligna: ad excusandas excusationes in
 peccatis: vt dicam: quia gens tenebrarū

Psalmus

fecit qđ ego feci. Cum hominibus operantibus iniquitatem. Quam iniquitatem? Dicam aliquam eorum iniqtatem nefandam. Audire iniqtatem nefariā manicheorum publicā quā p̄fient. Expedire dicit homini seneratore esse qđ agricolā. Querit causam: t̄ reddit rationē. Vide si ratio illa nō dementia nomināda est. Qui enī in usuram inquiūt dat pecuniā: nō ledit crūcem lumis. M̄lti enī nō intelligunt: s̄ expōnam. Qui abit inquiūt agricola est: m̄ltum ledit crucem lumis. Queris quā crucē lumenis? M̄lebra inqunt illa dei q̄ capta sūt in illo prelio: mixta sunt vniuerso mūdo: t̄ sunt in arborib⁹: in herbis: in pomis: i fructibus. Bei mēbra vexat: q̄ terrā sulco discedit. Bei mēbra vexat: q̄ herbam de terra vellit. Bei mēbra vexat: q̄ pomum carpit de arbore. Hec ne faciat in agro falsa homicidia: facit i seniore vera homicidia'. Panem mēdicanti nō porrigit. Videntes si potest esse maior iniqtas ista iniusticia: pa nem mendicanti nō porrigit. Queris q̄re? He vitam q̄ est in pane: quā dicit mēbruz dei: substantiā diuinā mēdicus ille accipiat: t̄ liget eā in carne. Quid ḡ vos? Quid? Quare māducatis? Carnem nō habetis? Sed nos inquisit: q̄ fide manichei illuminati sum⁹: oratiōib⁹ t̄ psalmis nr̄is qui electi sumus: purgam⁹ inde vitaz q̄ est in illo pane: t̄ mitim⁹ illā ad thesauros celoz⁹. Tales sūt electi: vt nō sint saluādi a deo: s̄ saluatores dei: Et ip̄e est christus dicunt crucifixus in toto mūdo. Ego in euāgeliō saluatorē accepam christū: vos aut̄ estis i libris v̄ris saluatores christi. Estis plane blasphematores christi: t̄ id a christo non saluādi. Ergo buccella ne dēt mendico: et plorat in buccella membris christi: mēdic⁹ fame moritur⁹ est: Falsa mischia in buccel lam: facit verū homicidū in hoīem. Sz q̄ sunt isti electi cop⁹? Hō declines cor meuz

Alia lfa. in v̄ba maligna: t̄ nō cōbinabo cū electis
Corripier eorū. Emēdabit me iustus in mi
sericordia: t̄ arguet me. Videntes pec
catorū cōfessore: emendari se vult miseri
cordif: qđ laudari fallacit. Emēdabit me
iustus in mischia: si iustus ē: si misericors ē:
q̄ si me videt peccantē. Hoc v̄tig quedaz
mēbra christi dicūt: de q̄busdaz membris
christi dicūt: in uno corpe dicūt. Vignat
loqui dñs ex p̄sona emēdatoris: nec respu
it p̄sonam emēdati vel emēdantis. Omia
enī mēbra in illo: t̄ ip̄e dīc: Emēdabit me

iust⁹ i mīa. Quis iust⁹ te emēdatur⁹ ē? La
put omīa mēbra emēdat. Emēdabit me iu
stus i mischia: t̄ arguet me. Arguet me: si
mischia arguet: si non odit: t̄ eo magis ar
guet: q̄ n̄ odit. Et iste q̄re inde ḡras agit:
Quia corripe sapientē: t̄ amabit te. Emē
dabit me iustus: q̄ p̄sequit. Absit. Hic est
potius emēdandus: si odio emēdat. Qua
re ḡ emēdat in mischia: t̄ arguet me? In
qua mischia: Oleum autem peccato
ris nō impinguabit caput meum.
Quid est oleū peccatoris nō impinguabit
caput meū? Hō crescat caput meū de adu
latione. Falsa laus adulatio est: falsa laus
adulatoris: hoc ē oleū peccatoris. Propri
ea t̄ hoīes cum falsa laude aliquem urse
rint: hoc etiam de illo dicunt: vnxit illi ca
put. Amate ḡ argui a iusto in mischia: no
lite ḡ amare laudari a peccatore cum ur
sione. Habetote oleū vobiscū: t̄ nō quer
atis oleū peccatoris. Sapiētes enī ille v̄gl
nes secum portabāt oleū: id ē cōscientia il
larum ill̄ testimoniu phibebat. Oleuz glā
est: fulget: nitet in supficie: Sz bona d̄z eē
gloria: t̄ vera glā: v̄tib⁹ sit intus in vasis
suis. Audi qd ē in vasis. Probet autem
se hō: t̄ tūc in semetip̄o habebit gloriam: t̄
non in altero. Quid ē in vasis suis? Audi
ip̄i aplū. Nam glā n̄a hec est: testimoni
num cōscientie nr̄e. Postremo q̄ i corpe
christi es: t̄ adhuc portas mortilitatē quā
dam: tu tibi esto iustus: t̄ in te esto iustus.
Peccator es: vñdica in te: redi ad cōscien
tiā tuā: t̄ exige de te penas: crucia tei⁹m.
Ita enim offert sacrificiū deo: quia si vo
lūsses sacrificiū deditsem v̄tig (aut pec
cator) holocaustis nō delectaberis. Quid
ergo? Nullū accipit sacrificiū. Sacrificiū
deo sp̄us contributat⁹: cor contritū et hu
miliatum deus non spreuit. Humilia cor
tū: cōtere cor tū: crucia cor tū: t̄ tu te
ipsum emēdabis in misericordia. Non enī
odisti te cū seuis in te: Eris in parte: emē
data iustus: q̄uis sis adhuc in emēdāda
peccata. Ex qua parte enī tibi displices: iu
stus es: ex qua p̄te tibi displices in te qđ in
iustum est: iustus es. Tis videre qđ iustus
es: Hoc in te tibi displices: qđ t̄ deo. Nam
cōiunxit te voluntati dei: t̄ in teip̄o nō qđ
ille fecit: si qđ ille odit: odisti. Et eo quod
odisti in te quod fecisti: quod odit t̄ ille q̄
hoc non fecit: cepisti in te esse seuerus: erit
ille misericors: parcer: q̄ tu non pepercisti.
Ergo ex quo cōiunctus es oculis ei⁹: t̄ cō

Psalms

delectaris legi eius: et hoc in te arguis quod lex ei arguit: et tu in te tibi displicet quod et oculis dei displicet: vide ergo iustus es. Ex quo autem lapsus fecisti ea quod displicet deo: et fragilitate quodam infirmitatis humane plaberis in illa: et adhuc portas infirmitatem carnis: et gemis cuiusdam reluctatōis conscientia: ex hac pte iniquus et pectoris es. Quod inquit ex quadam pte iustus: ex quadam pte pectoris. Quid est quod dicis? Laboramus: videmur loqui contraria nisi nobis subueniat apostolica auctoritas. Audi illud ab apostolo neminem malum intellector accuset: Cōdelector enim inquit legi dei secundum interiorē hominē. Ecce iustus: An non est iustus qui cōdelectat legi dei? Si ergo pectoris. Videamus aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee: et captiuū me ducēt in lege peccati. Adhuc bellum aduersus me gero: non dum sum totus instauratus. Ad imaginē fabricatoris mei: cepi resculpi: et ex ea parte qua reformor displicet mihi quod deformē ē. Ergo ergo ita sum quid spero? Infelix ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia dei per Iesum christum dominum nostrum? Gratia dei que cepit iam resculpere? Gratia dei quod infudit suavitatem; ut iam per interiorē boiem cōdelecteris legi dei: inde cetera sanabuntur: vñ et ista sanata sunt. Heme adhuc vulneratur: castiga te: displice tibi. Non sic pugno inquit quasi aerem cedens: sed castigo corpus meum et in servitutē redigo: ne forte alijs predicantis ipse reprobis inueniar. Numquid qui castigat corpus odit corpus? Si quis castigat filium odit seruum? Siquis verberat filium odit filium? Et ut aliqd pīnctū eloquuntur: caro tua tanquam coniuncta tua est. Hoc apostolus dicit: Nemo vñ carnem suam odio habuit: sed nutrit et souet eam: sicut et christus ecclesiam. Certe caro tanquam coniuncta est: et nemo carnem suam odio habet: Lamē quid alio loco? Caro concupiscit aduersus spūm: et spūs aduersus carnem. Cōcupiscent aduersus te: tanquam pīnctū tua: amia et castiga donec fiat in una reformatio: una pīcordia. Si istud erit: quoniam mō clamas: Infelix ego homo: quod me libebit de corpore mortis huius? Numquid separabit a te hoc corpus: et tunc securus eris? Et quod ē in nobis metūs ingemiscim⁹: adoptiōem expectantes redēptōem corporis nostri? Regatur ergo a mortalitate ad in mortalitatē: et iam non resistit: quia non est mortalitas quod resistat. Propterea castiga corpus tuum: mō

CXL

domia quod postea recipias: modo deficiat et tunc sufficiat: Nam in hac vita reparari non potest diu mortale gerit. Non te depopnat: non te abrupat: porta: erudi: castiga repabit in fine. Et quia nemo vñq̄ carnem suam odio habuit: resurget et caro. Sed quod etiam tunc luctaturus sumus: Oportet inquit corruptibilem: et mortale hoc induere immortalitatem. Ergo cōdicit: emēdabit me et arguet me: siue sit frater: siue sit p̄ximus: siue sit vicinus: siue tu ipse: in misericordia debes argui et emēdati. Oleum autem peccatoris non impinguet caput meum. Sed quod facio dicis mihi? Spatior adulatores: non cessant pretereundit laudat in me quod nolo: que ego p̄cipito laudant in me: quod ego carū habeo reprehendit in me: adulatores: fallaces: deceptores. Nam agnus vir ille: verbi grā: Laisene⁹: magnus⁹: doctus: sapiens. Sed quare christian⁹? Nam magna doctrina: et magna fides: et magna sapientia. Si magna sapientia: approba quod christianus es. Si magna doctrina: doce legit. Postremo quod tu vituperas: sed placet quae laudas. Sed quod Laudatio illa non inducat: oleum peccatoris est. Sed non cessat dicere: si inde impinguet caput tuum: id ē noli gaudere ad talia: id ē noli amare: noli consentire: noli inde gratulari. Et si ille attulit oleum adulationis: sed caput tuum integrum mansit: non inflatum est: non tumuit. Si enim inflatum fuerit et tumuerit: facit pondus et percipabit te. Oleum ab pectoris non impinguet caput meum. **¶** **Q**uoniam adhuc et oratio mea in beneplacitis eorum: Expecta mō me vitupant aut christus. In primis temporibus christianorum vndeque reprehēdebatur christiani. Adhuc expecta: et oratio in ea in beneplacitis eorum erit. Veniet tempus quā superent hominum milia tundentium sibi peccatos et dicentium: Dimittite nobis debita nostra sicut et nos dimittim⁹ debitoribus nostris. Nam quid remaserit qui sibi erubescit peccatum? Ergo reprehēdat: tolerem⁹: reprehendant: oderint: accusent: detrahant: adhuc et oratio nea in beneplacitis eorum. Veniet tempus quando oratio mea placebit illis. Erigent enim se quasi iusti viri⁹ suis: vincetur in lucta: quia superbe se eruerunt: elidētur: trabentur a peccatis: videbunt se iniquos: implebūtur que dicta sunt prophetas: incipiet timeri iudicis: queretur se anime acies ad conscientiam peccatoris et placbit illa oratio: Dimittite nobis debi

Psalmus

ta nostra sicut et nos dimittim⁹ debitorib⁹ nostris. O verbosa defensio iniqtatis. Cer te iam hoc populi dicunt: et populori pe citora tū dentium tonitruus non quiescit. Recte nubes tonat in quibus iā habitat deus. Ebi ē illa verbositas: vbi est illa iactantia: iustus sū nihil mali feci. Lerte cū in scripturis sanctis fueris contemplatus normā iusticie: q̄tūcūq; p̄ficeris inuenies te peccatorē. Profecisti: iam vñū dñi colis: optie: nō fornicularis ab eo ad idola: ad mathematicos: ad sortilegos: ad aruspices: ad augures: ad maleficos: ista enī fornicatio est a dño deo: iam es in aliquo numero membrorū christi: Jam incipe vi dere etiam illa peccata societatis hūane: Non occidis quēc̄: nō adulteras cuiusq; vxorem: nō vxori tue cūdō ad alteram iniuriā facis: nō vlla pessima corruptela te cōtaminas: abstinuisti manū a furto: linguaq; a piurio: cor a p̄cupiscendo rem p̄xi mi tui: iam iustus es. Attende cetera: noli iā supbire. Nihil ne peccas in lingua: Nō plaberis in verbū durum: Sed qđ magnum dicas: Quid magnū: Qui dixerit fra tri suo fatue: reus erit gehenne ignis. Cō tremiscit iā tota illa supbia. Ecce iā n̄ val de facit vñ de⁹ videat inpietate aliq; blasphemari. Nō irruit in aliquā ledēdū: non facit alteri qđ pati non vult. Quid de lingua: Quis illā domat: Sz ecce iā frenasti et ipsam: qđ quis tantus vt hoc omnino perficiat: Sed ecce iam et ipsam frenasti: quid facis de cogitationibus tuis: Quid facis de tumultu: et caterua rebellatiū de sideriorū: Nō eis das mēbra. Ita credo et video: sed tamē cogitationes aliqui inclinā tur: et afferunt se plerūq; in oratione genibus fixis: Corp⁹ p̄sternis: collū curuas: confiteris peccata: deum adoras. Video corpus vbi iaceat: quero vbi volitet animus. Video mēbra iacētia: videamus si stat conscientia: videam⁹ si fixa est in eum quē adorat. Sic aut̄ cogitationib⁹ plerūq; tanq; estu maris arripitur: et tēpestate tol litur in aliud atq; aliō: Nō modo si mecum lo queris et subito auerteres te ad suū tuū: et dimitteres me: nō dico a quo aliqd petebas: sed cum quo ex equo loquebaris: nō mibi iniuriam factā deputarem. Ecce qđ facis quotidie deo: Qualez mō diri frēs: iam eum qui solum dñi colit: qui christus cōfitetur: qui patrē et filii et spiritū sanctū vñū dñm nouit: qui nō post eū fornicat:

qui nō adorat demones: qui auxilia sibi a diabolo nō requirit: qui tenet ecclesiā cā tholicam: de cuius fraude nemo cōqueri tur: de cuius pressura nō gemit vicinus in firmis: qui vxorem alienāz nō tēptat: qui contentus est sua: aut qui nec ip̄a sua: sed quō licet et quō permittit apostolica discipula: vbi consensus est amborū: aut vbi nō dñ ducta ē: Qui iā talē dēphēdit: tñ in istis q̄ iam dixi. Tlenit ḡ tēpus qđ dictū ē: adhuc et oratio mea in beneplacitis eoz: siue quā docuit: siue quā interpellat p nobis. In istis ergo quotidianis p̄tis omnibus que sp̄es est: nisi humili corde dicamus in oratione dñica que iā in beneplacitis nostris est: non defendētūm peccata nostra: sed p̄fitentū: Bimitte nobis debita nostra: sicut et nos dimittimus debitorib⁹ nostris: et aduocatū habeam⁹ apud patrem Iesum christū iustū: vt ip̄e sit p̄petratio p̄ peccatis nostris: Nō modo loquāt supbi: vincitur numero: vincitur populū: tota terra a solis ortu usq; ad occasū laudate nomē dñi. Quid faciūt pauci aliter disputātes: Judices sūt ipiorū. Sz quid ad te: Vide quid sequitur. Absorpti sūt iuxta petra iudices eoru. Quid est absorpti sunt iuxta petrā: Petra aut̄ erat christ⁹. Absorpti sunt iuxta petrā. Juxta: id est cōpati iudices magni: potētes: docti: Ipi dicitur iudices eoz: tanq; iudicātes de moribus: et sentētiā p̄ferentes. Biret h̄risto: eles: adiuge illū petre: et absorptus est. Quis est Aristoteles: audiant. Biret christus: et apud inferos cōtremiscit. Biret h̄ythagoras: dixit hoc Plato: adiuge illos petre: compara auctoritatē illorū auctoritati euāgelice: cōpa inflatos crucifixio: dicamus eis: Elos l̄ras vestras p̄scri p̄sistis in cordibus supborū: Ille crucē suā fixit in cordib⁹ regū. Postremo mortuus est et resurrexit. Mortui estis: et nolo querere quēadmodū resurgatis. Ergo absorpti sunt iuxta petrā istā iudices eoz. Tā diu vident aliqd dicere: donec cōparent petre. Propterea si inuēt⁹ fuerit aliq; eoz hoc dixisse quod dixit et christus: gratula mur illi: nō sequimur illū: Sed prior fuit ille qđ christ⁹: Sz qui vera loquit⁹: prior est qđ ip̄a veritas: O homo attende christū: non quando ad te venerit: sz qđ te fecerit. Potest et egrotus dicere: sed p̄i⁹ ego cēcidi in lectum qđ medicus ad me venisset: Atiq; ideo ille posterior venit: qđ tu prior

psalmus

cecidisti. Vide etiam textum psalmi: Ad
hoc et oratio mea in bñplacitis eorum. Sed
erunt multi qui tradicant: Absorbi sunt iux-
ta petra iudices eorum. Quid gerit? Au-
dient verba mea quoniam pualuerunt:
Preualuerunt verba mea: verbis eorum. Bi-
cta sunt ab eis quedam diserte: sed a me vera.
Aliud est laudare loquacem: aliud laudare
veracem. Audient verba mea quoniam pualue-
runt. Unde pualuerunt: Quis eorum apprehesus
est in sacrificio: cum his legibus ista prohibe-
rentur: et non negavit: Quis eorum cõphesus
est adorare idolum: et non clamauit non fecit: et
timuit ne puniceret: Tales ministros dia-
bolus habebat. Unde autem pualuerunt verba
domini: Ecce ego mitto vos sicut agnos in me-
dio luporum. Hoc timere eos qui occidunt
corpus: aiam autem non possunt occidere: sed po-
tius eum timete qui corpore et aiam potest mit-
tere in gehennam ignis. Hoc timore: sub-
iecit spiritum: inflammat caritatem. Nolite in-
quit timere mortem. Mortem timetis: Non
morior. Ne vel capillus vester pereat for-
midatis: Pausus integer in carne resurgo.
Merito audistis verba eius quoniam pualuerunt.
Ducebatur: occidebat: cadebat et stabat.
Et quid est factum de tot mortibus martyrum:
nisi ut ipsa verba pualerent: et tamen irrigata
terra sanguine testium christi pullularet ubi-
que seges ecclie: Audiet inquit verba mea
quoniam pualuerunt. Unde pualuerunt: Unde diximus:
cum predicatur a non timentibus. Quid non
timentibus: Nec exilia: nec damnatio: nec mor-
tem: nec crucem. Non enim nec morte solam:
sed nec crucem: qua morte nihil videbatur
excrabilius. Nam dñs suscepit: ne disci-
puli eius morte quod non timerent: sed nec ge-
nus mortis horrescerent. Ergo a non timen-
tibus cum dicunt: hec pualuerunt. Quid er-
go mortes ille omnes martyrum: Quid fecerit:
Audi. Sicut crassitudo terre dirupta
est super terram. Dissipata
sunt iuxta infernum ossa nostra: Jux-
ta infernum dissipata sunt ossa martyrum: id est
corpora testium christi. Occisi sunt enim marty-
res: et quasi pualuerunt qui occiderunt. Preua-
luerunt illi presequendo: ut pualerent ymba christi
predicando. Et quid factum est de mortibus
sanctorum: Sic crassitudo terre dirupta est
super terram: Dissipata sunt iuxta infer-
num ossa nostra. Quid est crassitudo terre
dirupta est super terram: Alioquin crassitu-
dinez terre contemptibilia quecumque esse. Que
sunt quasi contemptibilia hominis: secundum

^{Elia Ifa.}
pauuerunt

^{Elia Ifa.}
tempita

^{Elia Ifa.}
secus

CXL

terram. Num dictum est in quodam psalmo:
Iacuisse mortes sanctorum: et non sunt qui se
pelirent. Sed ille omnes mortes facte sunt
crassitudo terre. Quod accipit terra quicunq;
pinguedinem de rebus contemptibilibus et
abiectis: sic ex eo quod temptavit hic mundus
acepit crassitudinem terre: ut inde seges ec-
clesie feracius pullularet. Jam nostis fra-
tres quod contemptibilia terre huius: de quibus
pinguedat terra: nec appellare volo: nec di-
cere decet. Talis est quedam sagina terre: et
quedam pinguedo: et temptabile est hoibus
et quasi sordidus est et abjectus. Sed quid se-
cit hic: ut iam et ipsius verbis utar: Be ter-
ra erexit in opere: et de stercore exaltauit pau-
perem: ut collocaret eum cum principibus: cum
principibus populi sui. Prostratus est enim in
terra: tanquam pinguedo terre: disruptus est su-
per terram. Sicut iacuit ille Lazarus vidente
sus: sed tamquam ab angelis sublatus est in si-
num Abrae. Preciosa est in prospectu domi-
ni mors sanctorum eius. Sicut contemptibi-
lis est seculo: ita preciosa est agricole. Mo-
uit enim ibi utilitatem et uberem succum: et no-
uit quid affectet: et quod eligat: non seges ferti-
lis surgat: sed contemptus est iste mundus. Ne
scitis quod contemptibilia mundi elegit deus: et ea
que non sunt tantum quae sunt: ut ea quae sunt euacua-
rentur. Be stercore erectus Petrus et pau-
lus: et cum occiderent persternebantur. Homo
tamen saginata inde terra: exurgente segete ec-
clesie: Ecce quod est nobile et principium in mu-
ndo: imperator: venit romam: quo festinat: ad
tempulum imperatoris: an ad memoriam pisca-
torum: Sicut crassitudo terre disrupta est su-
per terram: dissipata sunt iuxta infernum ossa
nostra. ^{Elia Ifa.} Quoniam ad te dominus oculi mei: in
te speravi: ne auferas aiam meam. ^{t Quia.}
Cruciati sunt enim in persecutis: et multi
desecerunt. Et quod de captivitate persecutis
dixit: sicut crassitudo terre disrupta est su-
per terram: Dissipata sunt ossa nostra iuxta in-
fernū: occurrit multos defecisse: et multos
glicitatos esse: et tantum in mediis tribulatio-
nibus persecutum emissa est vox precantis:
quoniam ad te dominus oculi mei. Non vero quid mi-
nentur qui circumstant: ad te dominus oculi mei.
Plus figo oculum in permisso tuis: quod in mi-
nis eorum. Nowi quid pro me passus sis: quod
mibi permiseris. Ad te domine oculi mei: in
te speravi ne auferas aiam meam. ^{Elia Ifa.}
Iusti me a muscipula quam statue-
runt mihi. Que erat muscipule: Si co-
sentis pro: In muscipula posita est esca vi-

Psalms

te huius. Si amat quis hanc escam: cadit
in muscipula. Si autem quis talis est ut dicat:
et diem hois non cōcupiū tu scis: oculi eius
non recedunt a deo: et ipse euellet de laqueo
pedes eius. Custodi me a muscipula quam
statuerunt mihi. Et ab scandalis qui
operantur. Alia lta.
ta. opantur iniquitate. Quas res dixit:
ambas ut se distinguendas: muscipula sta-
tuuisse persecutores dixit: scandalum vero ab
eis qui consenserunt et apostatauerunt: Et ex
utroque vult se custodiri. Hinc semper munera
tes: hinc labores pietatis. Timeo ne talis
sit iste quem tunc: ne talis sit iste quem imiter.
Hec tibi facio si non consenseris: Custodi me
a muscipula quam statuerunt mihi. Ecce fra-
ter tuus iam consensit: et ab scandalis eorum
qui opantur iniquitate. Cadent in re-
tia eius peccatores: Quid ergo fratres:
Cadent in retia eius peccatores: sed non oes-
peccatores: Quidam peccatores qui usq[ue] adeo
sunt peccatores: ut sic ament vitam istam ut
ponant illam vite eternae: cadent in musci-
pula eius. Sed quid dicis: Putas isti ta-
les cadunt in retia eius: Sed quid de dis-
cipulis tuis o christe: Ecce cum ferueret pse-
cutor: quando dimiserunt te omnes soli: et ie-
runt unusquisque in sua: predictisti hoc quia
preuidisti. Non enim quia tu preuiciasti: tu fe-
cisti: aut tu in quoque te negasti. Sed ecce
illi qui tibi cohabant in tua temptatione
et persecutio: qua te inimici req[ue]rebant cru-
cifigendū defecerunt: et unus ille audax: q[ui]
tibi pmiserat: quia tecum esset usq[ue] ad mor-
tem: audiuit quidem a medico quod in se age-
ret egrotus. Febris se enim sanū dixerat:
cordis venam ille tangebat. Ventus est ad
temptationem: ventus est ad probacionem: ve-
nitus est ad accusacionem: et iam ipse interro-
gatus: non ab aliqua magna potestate: ab
infimo mācipio et hoc a semina: ab ancilla
infrogata succubuit. Negauit ter. Semel
negato cum memoraret: negauit iterum. Bis
negato cum memoraret: negauit tertio. Hoc
predixerat dominus: non precepit: non coegerat.
Aut si ppterera putatur Petrus recte se-
cisse: quia hoc predixerat dominus: recte fecit et
Judas qui tradidit eum: quod et hoc predixe-
rat dominus. Absit fratres mei: hec vox illorum
electorum est qui etiam pecta sua desiderunt potius
quam satentur. Petrus ipsum potius attendam.
Si nihil peccauit quare fleuit: Non interro-
gamus de Petro: nisi lachrymas Petri:
fideliores testes de illo non inuenimus. Fle-
uit amare inquit. Non solum idoneus erat pas-

CxL

sioni: Seq̄r̄ me postea illi dictū erat. Ad-
huc futurus erat firmus & firmatus dñi re-
surrectiōe. Ergo nōdū erat tempus ut di-
spergetur illa ossa iuxta infernū. Nam vi-
dete: q̄ multi defecerūt vsq; ad ipos pri-
mos berentes ori eius: etiā ipsi defecerūt.
Quare hoc. **S**ingularis ego sū
donec trāseam. Hoc enī sequit in psalmo.
Supra dixerat: custodi me dñe a miscipu-
la quā statuerūt mihi: et ab scandalis qui
opantur iniquitatē. A miscipula et a scā-
dalib; et a terrentib; et a lapsis. Sed quia
in ei⁹ passiōe etiā illi primi qui futuri erant
duces ecclie: et colſine terre defecerāt: nō
dū factuz erat qđ ait in alio psalmo: Ego
confirmavi colſinas eius. Quid ait: Sin-
gularis ego sum donec trāseam. Hec vox
ex pſona capit̄is: singularis ego sū donec
transeam. Quid est singularis? In passio-
ne tu solus pateris: tu solus occideris ab
inimicis. Singularis ego sū donec trāseā.
Quid ē donec transeā? Euāgelista dicit:
Cū ait venisset hora vt Iesus transiret de
hoc mundo ad patrē. Quid ē ergo donec
transeā: nisi de hoc mundo ad patrē? Tunc
enī confirmabo columnas eius: id est co-
lumnas terre: q̄s in mea resurrectiōe didi-
cerint plene mortē nō esse timēdā. Donec
ergo trāseaz singularis sum. Cū transiero
multiplicabor: Multi me imitabūt: multi
patient̄ in noīe mico. Tnus ego sū donec
trāseam: multi in me vn⁹ erūt dū trāsiero.
Singularis ego sū donec trāseam. Audite
etiā mysteriū vbi ei⁹. Scdm grecā locutio-
nē pascha videt passionē significare. Τας
χειρ̄ enī pati dicit: Scdm hebreā aut lin-
guā sic interptati sit q̄ noueft: pascha trā-
situs interptatur. Nā et si interrogetis be-
ne grecos: negāt grecū eē pascha. Sonat
ibi qđē τας χειρ̄: id est pati: b̄ nō solet sic
deflecti. Passio enī τασσοσ grece dicitur:
nō pascha. Ergo pascha sicut dicit q̄ no-
uerūt: et qui nobis qđ legeremus interpt̄a-
ti sunt: trāsitus interptatur. Ideo ventura
passione dñi: tāq̄ ipo verbo loq̄retur euā-
gelista: Cū venisset iqt hora: vt trāsiret Je-
sus de hoc mundo ad patrē. Pascha hic
ergo sonuit in hoc versu: singularis ego sū
donec transeam. Post pascha iam nō ero
singularis: post trāsitu nō ero singularis.
Multi imitabūt: multi cōsequētur. Et si
postea sequētur: qđ erit: Singularis ego
sum donec transeā. Quid ē qđ dñs ait in
hoc psalmo: singularis ego sū donec trās-

Psalmus

cam. Quid est quod exposui? Si intelleximus: attende ipsius verba in euāgeliō: Amē amē dico vobis inq̄t: nisi granū frumenti cadens in terrā mortuū fuerit ipsū solū manet: si aut̄ mortuū fuerit multū fructū affert: hoc ibi ait: vbi etiā dixit: Lū exaltatus fuero a terra oīa trahā ad meipm. Nisi granū frumenti inq̄t cadens in terrā mortuū fuerit ipsū solū manet: si aut̄ mortuū fuerit multū fructū affert. Ergo illi granū multa seges debebat: sed expecta: mortificetur adhuc: quia granū nūl in terrā cederit et mortificatū fuerit solū remanet. Ergo solus erat anteq̄z esset mortificatus. Propterea et Petri nōdū habebat tales vires: accepturus erat vires sequēdi: non habebat pcedendi. Propter christū enī: id est ppter confessionem noīs christi quo christiani sum⁹: nemo mortuus est aī chri- stū: ne forte occurrat nobis: multi enī mor- tu sunt et martyres sunt: multi et ppbete talia passi sūt: nō tamē ideo morebant q̄ prenūciabant christū: sed quia peccata ho- minū dicebant in eos: et eorū iniquitatib⁹ liberius resistebāt: et habent inter marty- res. Juste etenī si nō p nominis christi cōfessione: tamen pro veritate occisi sūt. Usq̄ adeo aut̄ pro ipso nomine: id est p pfectiōne noīs christi nemo mortuus est: aīq̄ granū illud caderet in terrā: cuius ex psona dictū est: singularis ego sum donec trā- seam: vt et ipse Johānes qui recens inter- sectus erat: ab iniquo rege donatus puel- le saltatrici: nō ppter hoc interfactus esset quia confessus est christū. Potuit itaq̄ et inde occidi ei hoc a multis: Si ppter aliud occisus est ab uno: quāto pot⁹ ppter chri- stū potuit occidi ab ip̄s qui occidēt chri- stū: Perhibebat enī christo testimonium Johānes. Illi qui audiebāt christū ip̄m occidere volebāt: et eū qui testimonium ghi- bebat nō occidebāt. Quia enī si fieret im- petus ppter christū in Johānem: nō nega- ret. Erāt q̄ppe in illo vires magne quibus appellatus est amicus spōsi. M̄agna in il- lo gra: magna excellētia: int̄ natos mulie- rū nemo exurrexit maior Johāne bapti- sta. Ergo in illū ipetus factus est q̄ nō ha- bebat tales vires. Sit et impēt⁹ in Petrū: nō sit in Johānem. Etenī vires ipsas p- te post accepit: tūc infirm⁹ fuit. Pro chri- sti nomine ille interrogat qui vires nō ha- bebat. Ille qui habebat vires: nō patit p- secutiōem ppter christum: ne pro nomine

CXLI

christi aīcederet christū. Non occiditur a iudeis qui ghibebat libēz testimoniuū chri- sto q̄ē occiderūt iudei: et occidit ab He- rode quia dicebat ei: non tibi licet habere uxorem fratris tui. Neq̄ enī frater eius si- ne posteritate decesserat. Pro lege quidē veritatis: pro equalitate: pro iusticia: ideo sanctus: et ideo martyr: sed nō tñ pro illo nomine quo christiani sum⁹. Quare hoc: nīl ut impleretur: singularis ego sum do- nec transeam:

Explicit Tractat⁹ de ps. CXL
Incipit Tractat⁹ de ps. CXLI

Prefatio.

Solenitati martyruū sicut deuotio celebratā v̄rē: ita nostre seruitur sermo debet. Sz meminisse oportet caritatē vestrā: hesterna die q̄ m̄la di- cta sint. Nō enī quia propter auiditatē in- terioris oris vestri: q̄ totū sermonē tāq̄ re- centes affūstis: ppter obliuisci debem⁹ infirmitatis cōmuniis: primo quia et hono rare oportet verba p̄clara sicut scriptū est: Preclara aut̄ verba sapiētiae sūt. Bñi dei sunt: p nos tāq̄ p vascula vobis munistrā tur: et si fictilia sūt vasa: sed panis celestis est. Ap̄lus dicit: Habem⁹ thesaurū istū in vasis fictilibus vt eminētia virtutē sit dei. Qui aut̄ thesaurus: idē et panis. Nā si nō idem esset thesaurus et panis: non de ipso thesauro alibi scriptū esset: Thebur⁹ desiderabilis requiescit in ore sapiētis: vir au- tem stultus glutit illū. Enī admonem⁹ ca- ritatē vestrā: vt ea q̄ audiendo tāq̄ v̄tre mēoria p̄ditis: rursus reuoluēdo et cogitā- do quodammodo ruminetis. Hoc ē enī the- saurus desiderabilis: req̄escit in ore sapiētis: vir aut̄ stultus glutit illū. Breuiter di- cit: sapiēs ruminat: stultus nō ruminat. Hoc aut̄ apte et latine quid est: Sapiēs cogitat ea que audierit: stultus aut̄ audita obliuio ni tradit. Neq̄ enim propter aliud in lege mūda ea dicta sūt animalia que rumināt: immūda q̄ non rumināt. Nā creatura dei oīs mūda est. Artifici deo: tā mūd⁹ ē agn⁹ q̄ porc⁹. Creavit enī omnia bona valde: et omnis creatura dei bona ē. Bicit apo- stol⁹. Et omnia mūda mūdis. Lū ergo in natura v̄trūq̄ sit mūdū: significatōe tamē agnus significat aliquid mūdū: porcus significat aliquid immūdū. Agnus sig- nificat innocentiam sapientie ruminatōis: